Ч. 26 Субота 4 (16) лютого 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Радакция і Адмiнiстрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Руска справа в роках 1891-1894.

Під таким заголовком появила ся недавно дуже цікава і для історий нашого народного розвитку дуже важна брошура, обнимаюча шість аркушів друку, написана п. Н. В. (Наталь Вахнянин). Автор, беручий від давна живу участь в нашій народній роботі, мало що не в кождім напрямі і на кождім поли, головно ж в нашій роботі політичній, і один із найперших сподвижників нашого відродженя національного, представляє в згаданій брошурі історию нашої роботи політичної і стоячих з нею в звязи подій політичних за послідні чотири роки. Ми поки що не хочемо запускати ся в ширший розбір сеї брошури — нагоду до того знайдемо ще пізнійше — але уважаємо за відповідне подати дословний зміст 18-го розділу сеї розвідки, в котрій автор виказує результати нашої роботи політичної за послідні чотири роки. На стороні 87 згаданої брошури каже автор так:

„Нашу розвідку скінчимо білянсом. Числа в кождім господарстві потрібні. Они суть найлучшим знаменем розросту або паденя господарства. Те правило треба примінити і до господарства політичного послів наших Ради державної, а в части і послів соймових, як довго стояли они на становиску звістної декларациї пос. Романчука. Тож білянс представив ся таким:

До 1890 року (25 падолиста) посідали Русини австрийскі (галицкі та буковиньскі): 1) Паралельні рускі кляси при ґімназиї перемискій. — 2) Одного члена Виділу краевого. — 3) Рускі слова повитаня при відкриваню сесий соймових з уст Маршалка краевого.

Більше активів не умів вичислити і сам пос. Романчук в річи своїй на зборах „Народної Ради“ 4 мая 1894 р., активів, що виплинули по его гадці з політики опозицийної, яку вели посли рускі під его проводом від 1883 р. до 1891 р. — А що принесла народови рускому „нова ера“ і „новий курс“? — они принесли постепенно:

1) Утраквізм язиковий в учительских семинариях мужеских у Львові, Тернополи, Станіславові і Самборі. Утраквізм сей був вправді постановлений правительством при закладаню семинарий учительских в 1870 р., але не виконуваний.

2) Утраквізм в семинариях учительских женьских в Перемишли і у Львові, розпоряджений міністерством просьвіти під днем 4 марта 1891 р.

3) Засноване чотиро-клясових шкіл вправ з руским язиком викладовим при мужеских семинариях учительских в Тернополи та Станіславові і при семинариї женьскій у Львові.

4) Паралельні кляси з руским язиком викладовим при ґімназиї коломийскій.

5) Піддане тих кляс під управу окремого провізоричного директора.

6) Засноване катедри історий Руси на унїверситеті львівскім.

7) Засноване кляс підготовляючих з язиком викладовим руским при ґімназиях в Перемишли і Коломиї.

8) Засноване утраквістичної семинариї учительської в Самборі.

9) Наділене стипендиями дра Зобкова яко кандидата на катедру права цивільного при унїверситеті львівскім; дра Колесси і дра Студиньского яко кандидатів на катедри славістики при унїверситетах черновецкім і львівскім.

10) Написи рускі на всіх староствах всхідної Галичини.

11) Постепенне уведене написий руских на двірцях зелізничих у всхідній Галичині.

12) Знесене розпорядженя ґр. Голуховского з 1872 р., забороняюче властям політичним писати до сторін руских рускими буквами.

13) Концесия на товариство асекурацийне „Днїстер“.

14) Заведене язика викладового руского при науці практичній в школі різьбарскій в Коломиї, що перейшла на етат державний.

15) Субвенция стала для наукового товариства ім. Шевченка з фондів державних в річній квоті 1.500 зр. і з фондів краєвих в річній квоті 1.000 зр. на видавництва наукові.

16) Именоване проф. Шгуляка членом Ради шкільної черновецкої, проф. Барвіньского, членом Ради шк. галицкої.

17) Именоване проф. Поповича інспектором науки язика руского у всіх школах буковиньских.

18) Ухвала буджетової комісиї Ради державної на засноване руских паралельних кляс при евентуальній другій ґімназиї в Черпівцях.

19) Відокремлене ґімназиї руської в Перемишли від ґімназиї польскої.

20) Перенесене урядників-Русинів, охотних до повороту з Мазурщини на Русь.

21) Увзгляднене руских кандидатів при именованю нотарів на Буковині.

22) Розпоряджене міністерства справедливости, дозволяюче рускі вписи в книгах ґрунтових.

В найблизшій будучности підготовив клюб

6)

РУСАЛКА.

Етноґрафічне оповідане ГАННИ БАРВІНОК.

(Дальше).

Мені цілу ніч не спалось, як перечула я про сю розмову. Проплакала я до самого сьвіту! Уже треті півні співають, а в мене й очи не склеілись! Він тепер на мене й не гляне! Каялась я і повинялась і дідуся згадувала: чом він мені рук довгих не поперебивав? Боже! як я плакала гірко! Коли хочете, панієчко, знати, так і в недузі трохи пролежала. Боюсь, щоб з ним і не пострічатись. Бо як згадаю, що він мені не рівня, так і серце струхне. А він, Бог его знає чого, знай мимо вдовиної хати вештаєть ся. Серце мое болить і співає:

Ой не ходи, богатиру,
коло мого тину.

А сама радо вискочила-б та его слідочок цілувала. Бачу его — рву ся на двоє; не бачу — вязираю.

Ой не видко его хати,
тілько видко грушу,
туди мою пориває
рано й вечір душу.

Уже не даром сказано, що пісня правда. Тепер мені вона в піснях відкрилась і засьвітилась.

То Стесю мені треба, що на дворі робить ся, а мені хоч би его слід побачити. Бідне мое серце!

Як я его вперве тоді побачила, який веселий день був! Сонечко ти ясненьке! Яке ти мені щасте казало! а тепер ти захмарилось; тепер віщуєш те, що сичі в пущі. Не будемо в парі, не будемо.

Тут моя Оленка немов з розуму зійшла. Забула, де вона, з ким вона. Єї очевидно захопила та минута, котру вона переживала, минута сумніву і розпуки, минута певного прочутя. Упавши грудьми на стіл і сховавши очи в долоні, вона якби скаменїла. Я не мала відваги нарушити мовчане. Вкінци чую щось подібне до говореня в горячці: „Ой Боже, Боже, що та любов може! Я его слідочок листечком прикривала, слїзми та листечко зрошала“.

Вкінци вона піднялась і говорила таким голосом, яким — так я тоді думала — мученицї любви на небесах розмавляють одна з другою.

— Бачились ми нераз і не два. Я була боязька: — богатир! А він мені було каже, що я горда, що я зазнана.

Я горда і зазнана? — Справді?... А може! хтож мені дав таке почутя? Один его погляд: я почула себе людиною.

Мені здавалось, що ніхто ніколи так не кохав, як я его; бо любощів своїх ні на кому було позбутись. Усе дома було сиджу; тільки вдову стареньку та Стесю маленьку й знала.

А тимчасом мати Василева, як стала коїти свою волю, та й заслала від Василя старости до богатирки, що заздалегідь присватала. Батько суперечив ся, довго стояв на своїм первім слові, а вона все его підкопує, наче водою підмиває, тими волами та коровами, тими статками та маєтками. Замовк старий, бо розживав ся туго, тай не вельми розжив ся; а тепер, думає, буде за що зачепити руки. „Ще я на силі почуваюсь і удвох з Василем доробимось таки й ми до худоби“. Оттаке все мені переказує, не знаючи, що без ножа й без тарілки мое серце крає.

Мати й батько посилають Василя на розглядини. Не схотів.

Далі вже мати: збирай ся, Василю, на ярмарок, що небудь іє весіллю купити. Не схотів, не поїхав.

Батько аж загомонів тоді на него! „Та чи довго ти гави тут ловити меш? Не той тепер час прийшов. Ми вже й ноги відтоптали, ходивши до свата. Все село про се знає. Чи ти нас надумавсь осоромити?“

Мати і на розглядини їздила сама. А батько мовчки видів, і видно було, що вдавав ся в тугу. Тоді весілля не дуже бажав, та якось корив ся своїй жінції, і потуру не давав Василеви, щоб ще гірш з того чого не вийшло.

— Чудно — каже було моя хазяйка —

руский Ради державноі полагоджене ще таких справ як: 1) Написи рускі на судах у всхідній Галичині; — 2) видавництво законів державних в чистім рускім язиці; — 3) засноване рускоі семінариі учительскоі в Чернівцях; — 4) рускі виклади деяких предметів богословских для питомців семінариі духовноі в Чернівцях; — 5) рускі написи на будинках почтових у всхідній Галичині; — 6) такі-ж написи на будинках скарбових; — 7) Наділене стипендиями двох кандидатів-Русинів на катедри права векслевого і процедури цивільноі при університеті львівскім; — 8) утраквізм факультету медичного; — 9) поправа відносин национальних на Буковині в користь Русинів; — 10) евентуальне заснованє рускоі дівочоі школи в Чернівцях.

Наколи при тім зважимо, що сойм краєвий не відмавляє різнородним институциям руским субвенций з фондів краєвих; що власти краєві звільна почали переписувати ся з сторонами рускими в іх язиці; що давна шиканада читалень устала; що Виділ краєвий порішив в руских переписках уживати руских букв; що рускі письма не відкидають ся властями краєвими; що в послідних літах урядники-Русини авансують правильно; що Банк краєвий приймає поліси асекурацийні „Дністра“; що в ґімназиях польских у цілій Галичині наука язика руского сталась предметом надобовязким, що молодіж польска учить ся навіть охотно руского язика для будучих потреб свого званя; що на видавництво руских учебників визначують ся рік-річно значні фонди краєві; що на Буковині по усуненю бар. Кравза новий президент обєктивнійше відносить ся до справи рускоі; що взагалі правительство центральне та краєве в Галичині, а попри них і посли польскі відносять ся до справи рускоі льояльно, — то годі не признати, що „нова ера“ і „новий курс“ політики послів руских Ради державноі принесли народови рускому в Долитавщині за чотыри послідні роки значні позитивні користи. Нині віє у нас зовсім иншим духом в горі і в долині, як перед „новою ерою“. Сего не в силі заперечити і найчорнійший песиміст, з виімкою москвофілів, для котрих всяке уступство в користь рускости єсть ударом на іх пан-московскі змаганя, і з виімкою тих наших політиків, що маючи очи — не видять або не хотять видіти постепенного розвою народу руского в Галичині та на Буковині.

При тім не можемо поминути і тоі відрадноі прояви, що посли рускі Ради державноі, іменно від часу „нового курсу“, не стрічали ані у правительства, ані у делеґациі польскоі ні найменших перепон в заходах своіх коло придбаня народови рускому ширших прав та средств і порук до єго розвою. Всі ті чинники зрозуміли дуже добре, що паралельний розвій обох народів в краю можливий, а при тім доконечний для добра обох народів і держави; що в справах економічних обі делеґациі можуть і повинні іти солідарно; що в питанях важнійших межи „колом“ польским а „клюбом руским“ треба удержувати приязний контакт і взаімну виміну гадок та поглядів.

Перегляд політичний.

Найдост. Архікн. Альбрехт занедужав небезпечно в Арко а віденьска ґазета урядова почала вже видавати білетини о стані здоровля недужого. Після першого білетину дістав Найдост. Архікнязь ще 10 с. м. льокального запаленя легких, котре тепер розширило ся вже на половину лівого крила легких. Горячка доходить до 39 степенів. Коло недужого зібрала ся вже єго родина і покликано дра Нотнаґля з Відня.

Сойм буковиньский закрито вже в середу. В ческім соймі виголосив намістник при дебаті довшу бесіду, в котрій доказував, що добро Чех і инших частий Монархіі лежить лиш в сильній і сильно зорґанізованій Австриі. Стан виімковий в Празі заведено по найглубшій розвазі і він єсть лиш наслідком підбурюючих бесід молодоческих послів. Намістник сказав, що витреває на своім становищи, доки то буде волею Найясн. Пана, та буде поборювати всі змаганя до перевороту.

До Kreuz Ztg. доносять з Петербурга, що теперішний цар буде стояти супротив тридержавного союза на тім самім становищи, на якім стояв Александер III. — Вплив Побідоносцева дає ся знов відчувати так само як давнійше. — До Петербурга іде специяльний посол хіньский, котрий має в імени хіньского цісаря повитати вступившого на престол царя. — В справі хіньско-япаньскоі війни поступає росийска дипльоматия дуже оглядно і вижидає, яке становище займе цар, котрий особисто пізнав Япан.

Новинки.

Львів дня 15 лютого 1895.

— **Іменованя.** Радником гірничим іменований Станислав Рогойский в Ляцку. Радниками суду краєвого іменовані Софрон Фолюсевич в Добромили і Марко Тустановский в Буску. — Судями повітовими іменовані для Зборова Василь Занько з Золочева, для Бірчи Мариян Маєр з Городка, для Грималова Людвик Айзельт з Надвірни. Секретарем ради для трибуналів судових першоі інстанциі в окрузі висшого суду краєвого львівского іменований ад'юнкт судовий в Бережанах др. Дамян Савчак. — Канцелістом суду пов. в Горлицях іменований Винкентий Бернатович, вахмайстер з Самбора. — Директором женьскоі семинариі учительскоі у Львові іменований окружний інспектор шкільний зі Львова, Мечислав Барановский.

— **В Грибовичах коло Львова** повстала нова філія руского товариства педаґоґічного дня 11 лютого. На збори, котрі відбули ся в Знесіню, прибув відпоручник центрального виділу проф. Вас. Білецкий і кільканацятьох учителів з охрестности і зі Львова. Зборам проводив яко найстарший віком проф. Врецьона. До виділу увійшли пп.: Витошиньский яко голова, Чиж, Строньский, Длугошевский і Милевич яко виділові і Петришин та Годованьский яко заступники виділових.

— **Складки.** Виказ жертв на дім СС. Служебниць Пр. Д. М. в Самолусківцях. Рускі женщини на руки о. митрата Фациєвича 4 зр., о. Лісінецкий з Васильковець 4 зр., На Зборах Тов.

що як сей Василь діла зовсім опустив ся! Ні про що не дбає.... Усе щоб старі за нього робили. Вони самі і на ярмарок іздили. Наймичка і небога тут рвуть ся, а він стоіть, нахилившись на лісу та, як той мовляв, граки ловить.

Отсе-ж ми з нею вперше чуємо, що батько єму так докірливо вимовив. Перше було ім Василь каже: „ви вже, татусю, своє відробили, годі вам поратись. Мені стид, як би я сам двох пар волів не попорав“. Тай попорає і повичищує всюди; двір вичистить, вимете, хоч котись. Тепер єго й не пізнати. Ні до чого й рук не приложить.

Про се все вдова знай мені торочить, щоб у мене вивідати ума, чи не виявила мені чого наймичка, або часом єі невістка злюка? Я нічогісенько не знала. Що дня зійдемо ся було з Василем, сумуємо. Мовчазний став. Сум, що дальш, і мою душу облягає більше. Не жартує Василь зо мною і мало що мені каже.

Раз питає в мене: Чи підеш завтра до церкви?

— Певно піду.

— Не йди, коли любиш!

— А ти хиба дома будеш?

— Мені треба йти — насупившись, як чорна хмара, сказав Василь. — Мені треба! — та аж затремтів. (А мені все те не вдогад). Мені присягати треба.

— Хиба що, як ти присягати-меш, а я там буду?

Він замовк.

Здалась така чудна мені ся розмова. Пора, кажу, йти вже до дому. Бабуся моя, мабуть, уже й спати лягає.

Він мене дуже міцно обняв і міцно поцілував тричі, я в силу випручалась.

X.

Рано-ранісенько я піч затопила, паляниць напекла, убралась, наділа хустку, заквітчалась і побігла чим-дух по воду, бо забулась із вечора наносити, так він мене задержав. Поки що корову вранці прогнала до череди, а на те все й байдуже, що води обмаль, та Стеся нагадала.

Біжу з відрами, щоб не опізнитись до служби, а тут бабусина невістка злюка назустріч із порожними.

— Здорова, Оленко!

— Помагай-бі!

— Се так убралась на весілле?

— На яке весілле?

А тимчасом я зовсім наближалась уже до Василевоі хати. Ворота навстяж, молодиці і наймички з позасукованими рукавами, туди й сюди снують, у хаті чути такий гомін, що аж стелю спирає.

— Як на яке? — відказує невістка злюка. — На Василеве. Сусіда тай не знаєш!

Я так і брязнула відрами об землю і квітки з себе позривала. А вона ще й шуткує собі!

— Собака впав! Що се ти спіткнулась?

Позбирала я відра швиденько, витягла води, а одно шубовтнулось у колодязь! Тоді я за друге тай подалась до сінешних своіх дверей; відбігла й коромесла. Сама як переступила поріг, так і впала, застогнала.

Догадалась порадниця моя, бабуся. Кинулась із хати до мене: — Донечко моя, голубочко моя! не показуй сього людям! Шож? Я все те знала. Та наймичці не звеліла тобі казати....

Та се кажучи, — і причинила сінешні двері.

Моі-ж очи не всихали.... Годі й до церкви. Того-ж то він відмовляв! Чи то бояв ся, щоб я не втекла чи що? Думаю, не додумаюсь, який то вчора був до мене гарний! Щож? він не мій, не мій! плакала, сьвіта Божого не бачила.

Підвелась, прочинила двері, щоб глянути на Василеве подвіре. Може то люде помиляють ся. Дивлюсь, придивляюсь, бо за запухлими очима й не бачу.... Чи мало-ж то я часу тут у сінях пролежала? А проти мене молода йде з дружками, іде, як пава пливе. Іде до близькоі сусіди, до моеі бабусі в хату.

Чую, співають дружки:

Ой рядочком, дружечки, рядочком
Та попід вишневим садочком!
Ой повела любочка, повела,
рутою мятою обвила,
хрещатим барвіночком обтикала,
за собою дружечок покликала.

Я вхопилась за серце.

А бабуся з-за спини каже; може то й не вона. Бо та не плила-б такою павою: не охотилась іти за Василя. Се якась инша молода княгиня. Мені неначе одхлинуло. А може й так. Я ще раз придивлятись. Очи моі зупинились на старшій дружці, на небозі Василевого батька.... Вона, вона! Се Василеве весіле! Я побігла в хату, забилась у куток.

Чую, знов під вікном:

Ой летіли пчілочки по ярині,
та ходили дружечки по сторопі,
тай прийшли вони до хати,
стала дівочка прохати.

Молода ввійшла в хату з старшою дружкою. „Просить батько й мати на хліб, на сіль, і на весілє“ — тай заціпило ій сказати: „і я прошу“ — і заплакала-б, може, та переломила себе серед людей. Всі зглянулись.

Чи легше мені, чи важче було, що й вона віддалась неохотою, силоміць звінчано? Не знаю, бо серце на двоє було розрізане, — не жило вже, не чуло, не тямило.

— Нехай вам Бог помагає, діточки — відказала бабуся і пошептувала: Молода сумна — каже мені опісля — тільки до губ довела чарку тай вийшла мовчки, мов боіть ся заридати.

Питали гості й про мене, так бабуся від-

Сьв. Ап. Павла 16 зр. 50 кр., З пушки з Говилова 4 зр., о. Темницкий з Шидловець від парохіян 5 зр., Парохіяне з Копечинець 3 зр. 50 кр., Парохіяне з Пробіжної 2 зр. 50 кр., Парохія Тудорів 2 зр. 10 кр., о. Винницкий, сотрудник з Копичинець 4 зр. 75 кр. — о. Елїясевич з Чабарівки 1 зр. 50 кр., о. Шанковский з Нпжборка 1 зр., о. Білиньский з Коцюбинець 1 зр., о. Соновицкий з Гадинковець 3 зр., Преосьв. Епископ Станїславівский 150 зр., П. Лїпиньский з Васильковець 5 зр., П. Роскош з Городницї 1 зр. — Разом 209 зр. 85 кр.

— **Нещасна пригода.** В Лїпинї малій в староміскім повітї 19-лїтний паробок Онуфрий Лисейко спускав кльоци в лїсї, причім один кльоц придавив его так тяжко, що на місци убив.

— **Огнї.** В Лядскім бучацкого повіта дня 19 січня згорів один дім зі збіжем, вартости 220 зр. необезпечений.

— **Кілько дітий родить ся що року.** Межинародне статистичне бюро в Парижи обчислило, що що року на земли родить ся звиш 36 мілїонів дітий, то значить, що мінути родить ся 70 дітий, або що секунди один. Як би колиски тих дітий поставити одну коло другої, то обняли би цїлу землю. Як би всї матери з дітьми на руцї стали йти н. пр. через Париж, то заким би послїдна мати з дитиною перейшла, дитина вже мала би чотири роки.

— **Пажерливість павуків.** Англїйский вчений, природник Леббок важив павуків, коли були зовсім голоднї і коли наїли ся. І побачив, що павуки найпажерливійші сотворіня на сьвітї. Леббок обчислив, що як би так чоловік, що тілько-ж тяжший і більший від павука, хотів дорівнати павукови, то мусїв би відразу з'їсти двох волів, десять кабанів і чотири чвертьтонові бочівки риб. І то все мусїв би з'їсти до доби. Отже хто казав дотепер, що є голодний як вовк, докладнїйше виповість се словами, що є голодний як павук.

— **Страшна доба.** Доба шеста сего місяця була найстрашнїйша сеї зими. Великий мороз, вітер і заверуха снїжна принесла велику шкоду всюди, зелїзницї не їздили, дороги засипало, а люди померзли. В ночи на 6-го с. м. рівночасно в ріжних місцевостях в поли серед страшної заверухи і морозу пращали ся з житем нещаснї люди, що виїхали або вийшли з села за своїм дїлом тай вже не мали вернути. Добре тому, що пильнував дому, та подумати собі, як чоловік на морозї в снїгу погибає, аж страшно робить ся. Чує, як смерть надходить, як тїло костенїє, як вічний сон клеїть очи, а ту помочи нї звідки, тілько вихор свище. Дня 5 с. м. два господарі з Турівки, Андрух Бень і Прокіп Дудар вибрали ся до Скалата. Велика заметіль снїжна не дозволила їм їхати, они зблудили з дороги і недалеко лїса, що належить до громади Іванівки, стануди в ночи. Можна собі подумати, що діялось; нї вертатись, нї дальше їхати. Там они й замерзли в снїгу. Конї стояли-стояли, дивуючись, чому їх господарі сплять а далї самі вибрали ся в дорогу до дому. Приїхали самі до Турівки, на вдивовижу людям. Зараз війт казав шукати тих господарів і їх найшли дня 7 с. м., та вже розуміє ся, без житя. — В ночи 6 с. м. в лїсї зарадавскім в ярославскім повітї блукав самітний жид, що мав з 30 лїт. Нї на нїм одежи не було теплої, нї не мав при собі нїчого, тілько наперсток і іглу та ще якісь дрібнички. Здає ся, що то був зарібний кравець, котрий ішов з Олешич до Сїняви. Нїхто не бачив і не чув, як бідачиско помирав; тілько на другий день за ровом коло дороги в лїсї найшли его неживого. — Того-ж дня з Устя епископского до Кривча в борщівскім повітї ішли селяни з Кривча, Теодозий Плева і Іван Пшеничний. Не судилось обом повертати до дому, тілько разом пішли на другий сьвіт. На другий день найшли їх неживих на дорозї. — На поли коло Стінки в золочівскім повітї замерз онучкар, жид Носель Лянґольц. Ратували его та вже було пізно. — На поли поміж Глушковом а Топорівцями в Городенщинї дня 6 с. м. надибали люди замерзлого коня, а коло него чоловіка. Стали розвідувати ся, хто би то був, тай дізнали ся, що то Петро Могорук, син Дмитра з Топорівець. Він їхав з Городенки до дому. Разом з ним вертав Нута Брайндль. В дорозї зблудили. Могорук випряг коня, лишив жида на возї, а сам став шукати дороги. В тім заскочила его така заверуха, що він і до воза не міг вернути, тілько разом з конем замерзли. — Два помічники різницкі, жидки, 21-лїтний Альтер Качор і 15-лїтний Янкель Бекман вертали дня 6 с. м. пізним вечером з Сороцка до Скалата. Підчас сильної заверухи зблудили з дороги, дістали ся до якоїсь стирти соломи, залїзли в солому і думали ночувати. Молодший Янкель замерз, а Альтер відморозив собі тяжко руки. — Дня 6 с. м. з Городенки їхали два селяни Лев Паньків і Іван Кузик з Колянник. В поли при дорозї до Далешевої найшли неживого парібка. Завезли его до громадского уряду в Далешевій і там дізнали ся, що нещасний парібок то Михайло Полїтика, син Грица з Чернелицї. Мав тілько 21 лїт. — Селянин Михайло Зигалюк з Коршова мав в делятиньскім судї орудку. Мабуть добре полагодив ту орудку, бо на своє нещастє напив ся горівки, відтак вертаючи, поміж Слобідкою а Коршевом змилив дорогу і замерз в снїгу.

— **Вінчанє.** Завтра в суботу 16 с. м. в костелї ОО. Бернардинів відбуде ся о 6 год. вечером вінчанє складача „Народної Часописи" п. Осипа Дуркалеца з панною Корнелїєю Вінярскою.

— **З житя менчого брата.** Сьпіває ся в піснї нераз, як дївчата нарікають, коли родичі силують їх виходити замуж за нелюбів. Було не рубати зеленого дуба, було не давати мене за нелюба; ой, мамо, мамо, калиновий цьвіт, завязалась менї з тим нелюбом сьвіт. Донька воліла би бідного, але любого чоловіка, а старі родичі міркують собі звичайно так: За богачем добре житє, має їсти, має пити; має воли і корови, а той тілько чорні брови. Отже й вишукають для доньки заможного жениха, тай думають собі, що доньцї неба прихилили. А тимчасом таке силуванє замуж то найважнїйша причина до неморальности по селах. От у тій повістцї „Русалка", що ми друкуємо, пише ся о тім, як родичі лакомі на воли і корови, а про долю доньки, про долю сина не дбають. Та скаже хто: „то собі Ганна Барвінок таке вимислила". Ба, не вимислила, бо так між людьми дуже часто водить ся. От в Яструбици в повітї сокальскім господар Садловский видав доньку силоміць за Василя Штибеля, хоч она ненавиділа, а любила инших. Видали еї замуж тай почало ся гірке житє Василеве тай жінчине. Нї в них згоди, нї в них миру, вічна сварка тай бійка. Василь думав, що то тесть Садловский довів его до такого нещастя, тай раз, коли жінка з дитиною втїкла від него, зайшов змайки тестя, вдарив его колом по голові і забив на місци. За то тепер засудили Василя Штибеля на 4 роки тяжкої вязницї з постом. Отже що вийшло з такого подружя? Тесть у гробі, зять у тюрмі, а донька нї вдова нї жінка. — Або-ж яке житє було Андрієви Дирдї з Залукви в станиславівскім повітї? Вже й четверо діточок діждав ся, та незгода родинна збавила его житя і сьвіта. Довгий час не було в его домі доброї злагоди, все сварка. Вкінци жінка Ганна з братом своїм Миколою Лисаком так збили нещасного Дирду, що той 4-ого лютого помер нагло. Отже що тепер буде? Батько в могилї, мати в тюрмі, а діточки най собі ростуть, як ті дички в лїсї. — Мало ще таких прикладів з житя менчого брата-селянина, дамо ще один. То було дня 3-го с. м. в ночи. В Гошанах, рудецкого повіта, посварили ся три брати Микола, Федь і Іван Сироти. Від сварки прийшло до страшної бійки. З них один, Микола, як вхопить сокиру, як вдарить Федька і Івана по головах, Федько до чотирох годин помер, а Іван смертельно захорував, а може вже дотепер і Богу душу віддав, бо того не знаємо. А хто тому винен, що такі річи діють ся? Родичі, що не вміють дітий виховувати і самі злий приклад дають. Нехай же то буде за науку для других селян, нехай з прикладу мають раду.

ТЕЛЄГРАМИ.

Арко 15 лютого. Стан здоровля Найдост. Архікн. Альбрехта не поліпшив ся.

Будапешт 15 лютого. Зачувати, що правительство предложить останні закони церковні палатї послів дня 25 або 26 с. м. — В многих сторонах краю настала знов велика заметіль снїгова.

Відень 15 лютого. Вісти, будьто би в Болгариї вибухли якісь непокої і кн. Фердинанд виїхав з краю, суть зовсім безосновні.

казала, що я пішла на той куток, на сї-б то нещасливі Пидгаї.

Бабуся ходила на весїлє, близько сусїда, а я й не пішла, відмовилась, що я слаба. Що-ж про те весїлє розказують! Силоміць обоє спарували. Слава така була, що Василь з батьком первї чумаки на всю околицю, і грошей навезли з Донщини безлїч. На се й злакомились; а вона иншого покохала та боялась признатись, а той боявсь до богатирки лицятись. Тільки зійдуть ся, посумують у двох тай годї.

Василь був на себе не похожий — росказували менї. У хатї наче туга давить усякого. Чогось наче темно, наче душно, наче тїсно дихати. Нї чарка, нї музика, нї що не розважало людей. Що-ж із того весїля вийшло? Кажуть люде: іде староста благословляти ся до батька та до матери, молодих дїтей на посад за стіл завести: тільки що відклонив ся і поблагословив ся, а батько і мати відказали: „Бог благословить! Нехай Бог дає вашим дїтям щастє й долю". Староста туди-сюди зирк, а молодої й нема. Де, де? Побігла до тину, послїдним словом перекинутись з тим, що кохалась! Упала на его плече і прикипіла, залилась гіркими слїзми. Староста молоду за руку тай на посад. А сива шапка подалась повздовж улицї, колихаючись.

Розказуючи се менї, бабуся моя аж сплакнула. Як менї, панїєчко, се було слухати і потім на сьвітї жити?

Скінчило ся весїлле.

Я довго від обох молодих ховалась.... Нуджу сьвітом. Усе було роблю або пізно у вечери, або рано на зорі, щоб людей не бачити. У серцю моєму як пожежа пройшла.

Потім згодом стала ходити і до корови і на город і по воду — і раз зійшлась у колодязя з жінкою Василевою мовчки. Мовчки розійшлись. Дивимось одна на другу, так наче в воду вбрели тай не вибредемо, і боїмось одна другої, щоб не притопила.

Пройшло тижнїв зо два. Ми зійшли ся знов, я вклонила ся їй; вона менї. Стала говорити; вона на мене не сердилась. Рада була-б, як би я їй на дорозї стала. Було, зітхає, проклинає своє житє. Як би, думаю, помінялась зо мною! Вони між собою й не лають ся, а тільки жили так, як ремези, що з двома дуплами гнїзда. І як наче знали: й хата була в них старосьвітска з двома рундучками. Він сидить що вечера ік воротам, на рундучку, де колодязь, а вона по той бік, що на городи виходить. Бо хоч через тини та через городи того журавля побачить, де еї суджений воду тягає. Там еї душа й серце; а сей мене пильнує.

Жаль було бере всякого. Якіж, кажуть, люде обоє прехороші! нікому не можна ганьби дати, — картина! та не люблять ся й кришки! Нидїють обоє.

А зо мною що робить ся?

Бабусю! було кажу, заріжте, убийте мене. Як вийде Василь на рундучок та стане у свистілку грати, щось сумне, сумне... волосє на голові підіймаєть ся, а еї було чути іноді, на другому рундуцї співає:

Сама не знаю, чом доленьки не маю.
Прокляла мати малою дитиною:
з ким любилась, не стала дружиною,
з ким не знала ся, з тим повінчала ся.

Та так наслухаєш ся, аж серце стисне не тільки своє горе, тай чужа печаль.

Я було сумую, сумую, у сїнях сидючи!... Вона наче мою долю висьпівує. Батько й мати Василеві засмучені снують ся по хатї; очи попухли, радости і помочи нема від дїтей, нї підмоги на старість, як би не наймичка, то може-б достачі не було й в хлїбі, всї опустили руки, і молоді старі. А то вона й нагадає, що тепер вітер хороший, мливо гарне. От старий і налашсує наровицю та й поїдуть до вітряка.

(Конець буде.)

За редакцию відповідає Адам Кроховский

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.